

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/L. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠI

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvu Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. Posamezna štev. članstvo „Pov. UJU ljana“ ima s člana-plaćano naročnino. Za oglase in re-notice vseh vrst je po Din 2:50 od petih vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. drž. gimn. (Bpl.)

Protesti okrajnih učiteljskih društev proti novemu prosv. režimu.

—res Učiteljstvo kranjskega okraja, zbrano dne 4. oktobra na zborovanju v Kranju:

I. odločno obsoja nasilja, izvršena v prosvetni upravi v zadnjem času nad naprednim učiteljstvom, predvsem razrešenje višjega šolskega nadzornika Eng. Gangla ter srezkega šolskega nadzornika V. Rusa in krivične uporabe čl. 71. činovniškega zakona, ker se s takim postopanjem ne razširja iskrenega in ublažujočega delovanja, ki ga zahtevajo državni interesi, marveč se razdvaja in uničuje vsako smotreno prosvetno delo;

2. odločno obsoja pisavo »Slovenca«, ki hoče z neistinitimi poročili razdvajati članstvo UJU;

3. odločno izjavlja, da ostane solidarno z vso disciplino v enotni organizaciji UJU, kateri edini se mora učitelj-

stvo cele države zahvaliti za vse stanovske pridobitve.

—res Smarsko-rogaško učiteljsko društvo je na svojem zborovanju dne 4. oktobra 1924 sklenilo:

1. Izjavljamo, da smo brezpogojno solidarni z enotno organizacijo UJU.

2. Obsojamo vsakogar, ki poizkuša zanesti neslogo v naše vrste.

3. Obžalujemo, da odločuje v prosvetni upravi politika, ne pa zakon in pravica in je v najvažnejših vprašanih učiteljstvo izključeno od sodelovanja.

4. Protestiramo, da se odstavljajo najodličnejši, nad vse zaslužni šolniki kakor Gangl, Rapè in drugi, da se razveljavljajo izdani službeni dekreti in se premeščajo učitelji brez službene potrebe na željo nekaterih oseb.

Nasilja novega prosvetnega režima.

—na Preganjanje nacionalnega učiteljstva na Hrvaškem. Beogradska »Reč« z dne 30. sept. 1924. piše: »Crnožuti učitelji«. Vinkovci. — Progon nacionalnog učiteljstva v celoj zemlji na dnevnem je reču. Pre neki dan »Učiteljski Tovariš«, organ Jugoslovenskog Učiteljskog Udruženja, koji izlazi u Ljubljani, doneo je dug uvodni članak, u kome iznosi strahovite progone nacionalnog jugoslovenskog učiteljstva, počivajući od uvaženog g. Gangla pa nadalje. Da ni u ostalih krajevima nije bolje, neka posluže i žalosne pojave koje se događaju u Vinkovcima. Tamo je Matija Došen, umirovljeni ravnatelj, besomjčni protivnik narodnog jedinstva, okupio oko sebe učitelje Dičića, Pizeka i Lesara, sadašnjeg ravnatelja, i daje instrukcije kako treba decu vaspitavati. Rade na tome da se premeste svesne učiteljice Jugoslovenke i na njihovo mesto dođu cerke zloglasnog Matija Došena, da ih ne bi niko ometao u radu. U školi prisiljavaju decu, da se moraju upisati u separatistički Hrvatski Soko i Koroščeve Orlove. Deca se plaćući tome upiru, ali nema niko da ih zaštiti. Vinkovački patrioti i svesni Jugosloveni traže da se ovom protunacionalnom i separatističkom akcijom prekine.

—na Preganjanje nacionalnih prosvetnih delavcev tudi v Bosni in Hercegovini. Ne samo v Sloveniji, marveč tudi v ostalih pokrajinah naše države, tako v Bosni in Hercegovini je začel prosvetni minister dr. Korošec preganjati klerikalni šolski politiki nasprotni šolnike, ki so si pa pridobili za razvoj šolstva neveljivih zaslug. V Bosni in Hercegovini je dr. Korošec odstavil tri odlične šolnike-pedagoge, in sicer: ravnatelja Milana Gjukovića, nadzornika osnovnih šol Stevana Žakula in nadzornika srednjih šol Gjoško Kovačevića. Na njih mesta je postavil izrazite separatiste. Ni le zgolj slučaj, marveč je sistem, ki jasno osvetljuje dr. Koroščevo prosvetno politiko, stremično tudi za tem, da se med šolsko mladino zatro korenine velike sokolske ideje. Zato je začel dr. Korošec odstranjevati vodilne pedagoge in šolnike, ki so vedno stali na braniku te ideje. Kakor naš Gangl, je bil tudi Žakula vnet voditelj Sokolstva v Bosni in Hercegovini.

—na Tudi na konservatoriju so partizansko delili klerikalni prosvetni veljaki mesta za učiteljstvo in so prezrli sposobne učitelje samo za to, ker so člani UJU.

—na Tudi pri višji pedagoški šoli partizanstvo. Značilno je, da so klerikal-

ni prosvetni veljaki iz predloga kandidatorov za višjo pedagoško šolo črtali vseh 21 predlaganih kandidatov in so imenovali 11 klerikalnih strankarjev. Celo tako

daleč je šlo njih partizanstvo, da so druga mesta raje pustili nezasedena, kakor da bi jih zasedli s sposobnimi člani UJU.

Zahteve IV. glavne skupščine UJU sprejete v Dubrovniku.*

(Resolucije in predlogi sprejeti 25. avgusta 1924.)

A. Splošna prosvetna vprašanja.

I. Četrta glavna skupščina UJU zahteva, da se v najkrajšem roku sprejme enotni šolski zakon za vso državo, s katerim naj se zasužura popolna neodvisnost šole in samostojnost šolske uprave.

II. V zvezi s tem se mora takoj opustiti praksa, s katero se je glede izvedbe zakona o splošni upravi započela podrejanje šola upravnim političnim oblastvom ter jo staviti pod posredni in neposredni vpliv političnih oblasti. Vse, kar je doslej izvedeno v tem pogledu, naj se takoj ukine.

III. Nadzor in uprava osnovnega šolstva naj se poveri strokovnjakom, ki so iz učiteljskih vrst.

IV. Naj se še v početku tekočega šolskega leta izvede naredbenim potom enotni šolski, učni načrt in program za vso kraljevino zaslusivši pri tem mišljenje učiteljske organizacije.

V. Učiteljstvo in šola morata biti obvarovana strankarskega vpliva po načelu: vsak na svoje pravo mesto glede na delo in sposobnost.

VI. Pri imenovanju učiteljstva na učiteljskih naj se ozira na teoretično in strokovno pedagoško sposobnost, da se tako najbolj zaupnim izroči v roke izobrazbo učiteljskega naraščaja.

VII. Narodni učitelji in učiteljice naj se izobražujejo za svoj poklic v državnih, nikakor pa ne v samostanskih učiteljskih.

VIII. Učiteljstvo zahteva, da se preide vendar enkrat končno do temeljite rešitve vprašanja višje učiteljske izobrazbe in to z osnovanjem pedagoške fakultete ali razširjenjem višjih pedagoških šol.

IX. Da se pri višji pedagoški šoli v Zagrebu ali neodvisno od nje uredi poskusna šola po osnovi dr. Jure Turčica.

X. Učiteljska skupščina osobito poudarja potrebo, da se osnovnemu šolstvu v oblastih bivše Bosne, Hercegovine in Dalmacije posveti večja pažnja s podelitvijo večjih budžetskih kreditov.

To zahtevajo nacionalni razlogi in stoletno namerno preziranje teh oblasti.

XI. Nadzorniške službe ne smatra mo za strankarsko, temveč za popolnoma strokovno; nadzorniki naj se postavljajo edino na predlog glavnega prosvetnega sveta — kjer naj se upošteva tudi mišljenje UJU.

B. Materijalna vprašanja.

I. Četrta glavna skupščina UJU, polna vere v zakonito silo svojih pravic, zahteva izplačilo razlike starih in novih prejemkov od oktobra 1923., katero garancijo daje člen 249. činovniškega zakona.

II. Zahteva polno draginjsko doklado za poročene učiteljice, ker zahtevajo to temeljni principi socialne pravice.

III. Naj se ukinejo draginjski razredi, t. j. naj se izenačijo vsi kraji glede na draginjske doklade.

IV. Naj se šolskim upraviteljem in pisarniškim osebju šolskih odborov da osebna funkcijska doklada. — Dodatek šolskim upraviteljem naj se vračuna v penzijo.

V. Skupščina zahteva, da se prizna rodbinska doklada za roditelje in za neprekrljene brate in sestre.

VI. Naj se izda izvršilna naredba čl. 112. čin. zak., da dobi učiteljstvo brezplačno zdravljenje v državnih bolnicah v vseh delih kraljevine.

VII. Občine morajo skrbeti za naturalna stanovanja šolskih upraviteljev v vsakem kraju in naj se podvzamejo tudi koraki, da se zgradijo stanovanja za vse učitelje, kjer vlada stanovanjska kriza.

VIII. V večjih krajih naj se poviša stanarina kakor je to predvideno v členu 37. činov. zakona. Samskim učiteljem in učiteljicam naj se prizna cela stanarina.

* Ta članek je zaradi drugega gradiva nekoliko zakasnel.

LISTEK.

V spomin † ravnatelju Jakobu Dimniku.

Med premmogimi znanci in prijatelji, ki so letos odpotovali pred nami po plačilo k svojemu Stvarniku, je med najdražjimi meni ravnatelj J. Dimnik. Neurejena poštna zveza je zakrivila, da ni mogel nobeden z naše šole niti k pogrebu, pa smo le z Ljubljano najbližji sosedje: o nepričakovani smrti drugega pokojnika smo izvedeli iz ljubljanskih dnevnikov šele v sredo 3. septembra, 2. septembra popoldne se je vršil pogreb. Trikratna poštna zveza z Igom je tako urejena, bolje neurejena, da prejemamo ponedeljkovo pošto že v sredo, petkovo pa naslednji ponedeljek. Zato mi je bilo hudo po prijatelju, dvakrat hudo po Dimniku. A zato ne ostane spomin na živahnega tovariša nič manj svež, prostor v mojem srcu zanj pa poln najlepših rož — samih doživljajev, dopolnjujočih njegov blagi značaj, njegovo vztrajno, jekleno voljo. Oh, tisti nepozabni smehljaj je bil njegov zvesti spremljevalec, smehljaj prijatelju in nasprotniku, a prvemu sladak, drugemu grenak.

Seznanila sva se tam v zavedni Notranjski, ko sva več let službovala v postojnskem okraju in je tam paševal sloviti Fekete-paša — Schwarz, neblagega spomina. Postojčanom in tedanjemu

učiteljstvu širnega okraja je ostal Jakob Dimnik do zadnjega trenutka nepozabna, zlata duša, mil prijatelj, poln uslužnosti in koncilijantnosti. Leta 1888. smo osnovali okrajno učiteljsko društvo po njegovih pobudi. Povabil je sosednje tovariše, pisal pod Nanos in v Vipavo, da smo zavnali nasprotstva v mnenju, pa se je vršil občni zbor in Jaka je bil društvu prvi blagajnik. Krepko je bil tedaj že v Postojni zasadil lopato v ledino naše razdrapanosti.

Njegov ljubeznivi nasmeh nas je družil, njegovi uspehi so nas bodrili: sam delaven, je zahteval delo med tovariši. Njegov nasmeh je često tudi glasno opominjal: do tu in ne dalje! Tam v ozadju stoji vztrajno napredujoči, neizprosni — mož jeklen.

Prekmalu smo ga izgubili iz okraja. S tov. Zamanom sva ga morda najbolj pogrešala. Saj smo bili povsod skupaj — pri delu in dovtipu. Preselil se je v Ljubljano in ostal vedno med nami. Kadar je utegnil, se je vrnil med drage mu Postojnčane, med verne tovariše sobojevnike. Pa smo zopet snovali, ugibali in uganili — Učiteljski konvikt, ki se mu je potem pridružila posojilnica, tiskarna, tvornica učil... E, e! Povsod je kumoval Jaka, povsod se je smehljaj! Saj se je tudi lahko!

V Ljubljani je kmalu prevzel uredništvo »Učit. Tovariša«, ki mu je bil že prej zvest, odlični sodruknik — mn—. »Le piši, mi je priporočal, piši v list tako marljivo kot si pisal J. Žumru; piši pa

tudi iz Postojne, iz okraja. Neprenehoma moramo drezati, da naša dobra stvar ne zadremle. Tovariši so večinoma dobri, a starejši prekomodni, mlajši preboječi.

Za marsikak listek v »Učit. Tovarišu« mi je Jaka sam dal pobudo in inicijativu. V tistih časih se je zgodilo, da nas je Šuklje počastil s krilatico »najslabši material«. To pa namesto nezatnega izboljšanja mizernih plač kranjskemu učiteljstvu. Kot odgovor na to je sledil listek z motom: Nulla dies sine linea. Urednik mi je poslal v informacijo pest »Slovenec«, pa sem mu sporočil žalostno resnico, da lahko čitam ta list tudi na tedanjem službenem mestu. Listek je našel povsod odobrujoče čitatelje. Radi najslabšega materiala sem s ponosom pokazal Šukljetu, kako ima učiteljstvo navzlic temu mnogo odličnih mož, odlično sorodstvo prav med učiteljstvom ima pa celo Šuklje sam (polsestro). Kmalu nato je zašumelo preko slovenskih planin in dolin, naj si učiteljstvo numerira prej kosti, nego se začne politično udejstvovati nasproti vsemogočni stranki črnih gospodov, pa smo se zopet pošteno nasmejali opombi hudomušnega listkarja: sedaj šele vemo, zakaj stradamo. Do golih kosti posušeni bomo lahko drug drugemu beležili na nje številke. Domača perspektiva prave lakote v Indiji. Po drugi plati smo čuli očitanje: Uradniki žro in žro. Veseli smo bili, da nismo uradniki, ne pod — ne pol. uradniki, zakaj tem se tudi obeča stradanje, kar mi že znamo. Slednjič bodo tudi morali numerirati. In »pons

asinorum!« Prijatelj izpod Leskovega grma, če ni bil sam Pivčan-Korenika, je dr. Kreku tako pomagal na ta most, da ni doigo mogel z njega on sam — učitelj sin. Pozneje mi je dr. Krek zaupno in obžaluje omenil, da je bila to čudna njegova muha.

V Ljubljani se je tov. Dimnik zopet sladko smehljaj, da smo tako agilni in zgovorni, pripravni parirati uspešno vsak napad na naše vrste. Nekoč sem ga podražil pri Kraigherju v Hraščah, kako da se ne udeležuje boja v enaki meri tudi ljubljansko učiteljstvo, pa mi je zagodel staro: »Prekomodni so, kakor na deželi; in zamera, zamera!« »In mi?« sem ga pogledal. Jaka se mi je nasmehljaj: »Nič se ne boj! Tvojo prošnjo bom priporočal povsod.«

Res jo je! Ostal je mož-beseda, kakor vselej.

Po desetih letih razstanka sva si došla zopet v bližino. Razmere so bile boljše, čeprav ne najboljše. Imeli smo naraščaj, da morda ne kmalu takšen. Na čelu mu je bil E. Gangl in ostal do včeraj, do danes. A Jaka, naš Jaka, ki nas je ostavil tako nenadoma, brez slovesa, se prav gotovo smehlja ljubeznivo z visokih nebes starim prijateljem, znancem, dvomljivcem, vzdihovalcem, radi novih razmer: »Potrpite! Saj smo tudi mi, pa še več kot Vi! In delajte!«

Prav, kakor da je še med nami... Slava Tvojemu spominu, zlata duša! Tvoj vzor — nam zvezda vodnica, Za njo se pomika in za Teboj I. T.

IX. Glede na upravno obupno stanje onega učiteljstva, ki je bilo umirovljeno s predvojnimi prejemki, odnosno s prejemki 23. julija 1919, naj se prizadetim takoj uredi njihove pokojnine po novem činov. zak. in po novih razmerah.

X. Učiteljstvu, ki stopi v pokoj zaradi bolezni, preden dovrši 32 let službe po zakonu od 31. julija 1923, a ni dovršilo polne službene dobe, naj se računa pokojnina po novem zakonu.

C. Administrativno-pravna vprašanja.

I. Popravijo naj se vse krivice, učinjene učiteljstvu UJU v Sloveniji, Hrvatski in Slavoniji, osobito članom učiteljskega društva »Jedinstvo«. Zlasti naj se takoj namestijo razrešeni šolski upravitelji in šolski nadzorniki. Učiteljska skupščina izjavlja, da smatra vsako preganjanje nacionalnega učiteljstva v kateremkoli kraju za izživljanje celokupne organizacije in bo vedela dati za to primeren dostojen odgovor.

II. Po donošenju novega šolskega zakona naj se naredbenim potom jasno odredi, da učitelj ni dolžan vršiti organizacijske in pevske službe, niti spremljati vsako nedeljno decu v cerkev. Učiteljstvo je dolžno vršiti ono versko dolžnost, kakršno vsi ostali državni uradniki.

III. Nadzornikom osnovnih šol naj se prideli sposobne osebe za pisarnico, da bo mogoče nadzorniku vso silo posvetiti pedagoškemu delu v šoli.

IV. Postopanje upokojitve naj se uredi tako, da se z odlokom upokojitve označi zaeno tudi pokojnina.

V. Naredbenim potom naj se odredi enotne počitnice od 1. julija do konca avgusta. Ravno tako naj se izda tolažni pravilnik o šolskih praznikih.

VI. Naj se vrne učiteljstvu zemljišče, ki ga je poprej uživalo in je bilo s poznejšimi odredbami predano upravnim občinam, cerkvi ali zemljiški zajednici.

VII. Učiteljstvu naj se izdajo stalne legitimacije za znižano vožnjo na državnih železnicah brez omejitve števila potovanj, enaka ugodnost naj se izposluje tudi pri paroplovnih družbah. Za učiteljska potovanja v naučne svrhe, v svrhu proučavanja države in za učiteljske skupščine naj se izda ugodnost 75% popusta. (V Rumuniji ima učiteljstvo v tujbi glavni počitnic brezplačno vožnjo v svrhu proučavanja države).

VIII. Naredbenim potom naj se takoj ukine pogojni celibat učiteljev v Bosni in Hercegovini.

IX. Člen činovniškega zakona glede vračunanja vojne službe naj se razširi na vse učiteljstvo kraljevine.

X. Vojni zakon naj se izpremeni tako, da učitelj-vojak ne bo zapostavljen zaradi odsluženja kadrskega roka in naj se mu ohrani tudi službeno mesto.

XI. V zmislu čl. 170. činov. zakona naj se odredi za učiteljstvo poseben disciplinaren postopek do novega šolskega zakona.

XII. Bivšemu srbskemu učiteljstvu, ki je bilo po avtonomni uredbi takoj stalno nameščeno, naj se takoj priznajo vsa službena leta brez ozira na položeni praktični učiteljski izpit.

XIII. Šolski nadzorniki osnovnih šol in profesorji učiteljskih v Hrvatski in Sloveniji kakor tudi v drugih krajih, kjer nimajo fakultetske izobrazbe, naj se na temelju čl. 230. činov. zakona po službenih letih razvrstijo v one grupe in stopnje I. kategorije, ki jim pripadajo glede na njihov doseženi položaj po zakonu, ki je bil veljavni v pokrajinah.

XIV. Izda naj se enotna uredba za vso državo, s katero se odreda maksimalno število ur na meščanskih šolah in za notranjo ureditev, kakor je to že urejeno v nekaterih delih kraljevine.

XV. Učiteljstvu višjih osnovnih (meščanskih) šol, vadnic in drugih šol, za katero se je zahtevala in se zahteva spe-

eljaina strokovna izobrazba, naj se po prejšnji praksi v bivših poedinih pokrajinah da poseben položaj v grupah II. kategorije, odnosno posebno doklado po čl. 40. činov. zakona.

Za enotni učni načrt osnovnih šol.

Na četrti glavni skupščini UJU v Dubrovniku dne 25. avgusta 1924 je bila povodom razprave »Osnovna načela za novi učni načrt in program osnovnih šol naše kraljevine z ozirom na podrobnosti načrt iz narodne zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev«, poleg v našem listu že objavljenih resolucij, sprejeta še sledeča:

1. V zvezi z resolucijami I. in II. glavne skupščine in II. kongresa UJU v zadevi izdelave enotnega zakona za osnovne šole v kraljevini in izvedbe enotnega učnega načrta in programa izjavlja skupščina, da naj se v interesu ustvarjenja enotne narodne prosvete kot temelja za duhovno ujedinjenje našega naroda čimprej izdela in v celi državi izvede enotna programatična ureditev našega osnovnega šolstva, po potrebi in po razmerah že pred novim šolskim zakonom, in to ozirajoč se na poedine posebne okolnosti in prehodne zahteve različnih naših krajev, kolikor to ne tangira enotnega nacionalnega značaja vzgoje in pouka.

2. Za pouk nacionalnih predmetov, zlasti narodnega zemljepisa in zgodovine, naj se v principu izvede podrobni načrt popolnoma izenačen v vseh šolah, in to po smernicah in zaključku II. kongresa o edinstvu osnovno-šolskega pouka v naši državi, četudi ločeno od celokupne programatične ureditve osnovnega šolstva.

3. V narodni zgodovini naj se obdelajo in povdarjajo zlasti in najbolj oni momenti naše narodne preteklosti, na katerih objektivno in subjektivno bazira in se kaže edinstvo našega naroda in na katerih smo se v celi prošlosti, četudi povsod vedno bolj razdeljeni nego ujedinjeni, obdržali kakor enotni narod s svojo kulturo in s svojimi posebnostmi med drugimi narodi.

4. Na istih nacionalnih principih naj se uredi in prevede programatično pouk v materinskem jeziku, v ženskih ročnih delih, v petju in v telovadbi, ki bodi na sokolskem temelju, izhajajoč od ideje edinstva našega naroda in prihajajoč do ideje duhovnega edinstva vsega Slovanstva.

5. Izdelavo programa za osnovno šolstvo treba podvzeti takoj, in naj se zato sestavi komisija strokovnjakov iz vseh krajev države, ki naj na podlagi doslej utrjenih smernic izvede enotni učni načrt in program za celo državo.

Dijaški in zdraviliški dom učiteljstva.

Predlog: Naša prestolnica je postala zlasti v času velikih počitnic stekališče številnega dijaštva iz vseh krajev naše države. Beograd pa bi postal še večji center za poletne ekskurzije in še bolj privlačno mesto, ako bi tamkaj bilo urejeno stanovanjsko vprašanje za potujoče dijake. V zadnjem času izgleda, da je tozadevna inicijativa izšla baš iz vrst učiteljstva samega.

»Želja UJU je, da se v Beogradu, kot mestu pogostih ferijalnih ekskurzij, zgradi velik »Dijaški dom« za jugoslovansko dijaštvo, v katerem bodo dobivali vsi dijaki stanovanje za časa svoje bivanja v Beogradu. Ker se ekskurzije prirejajo večinoma v poletnem času, naj bi dobil »Dijaški dom« obliko paviljona in naj bi se nahajal v bližini kake šole. Dom naj bi se zgradil po možnosti še letos s prispevki, ki jih zbere učiteljstvo in dijaštvo po vseh šolah.«

Resolucija je bila soglasno sprejeta. Sprejet pa je bil tudi predlog, da se zgradi »Učiteljski dom« v kopališču Koviljači v Srbiji.

nove do 31. decembra članstva, se smatrajo kakor novi člani in plačajo vse kakor novi člani, 4. Novi člani plačajo: a) ako se vpišejo do 1. februarja: vpisnina 5 Din in prilog Centrali 15 Din, skupaj 20 Din; b) ako se vpišejo od 1. februarja do 1. maja: vpisnina 15 Din, prilog Centrali 15 Din, skupaj 30 Din; c) ako se vpišejo od 1. maja do 1. julija: vpisnina 45 Din, prilog Centrali 15 Din, skupaj 60 Din. Po 1. juliju se novi člani ne morejo vpisati. 5. Od članov se zahteva, da nikdar ne delajo ali govorijo proti narodnemu ali državnemu edinstvu. — (Izveleč iz »Poslovnika upravnih jedinica Ferijalnog Saveza«.)

Članarina podružnic je 2 Din. torej za šolsko leto 20 Din. — Prosim vse člane F. S. in posebno one tov.ice, ki bodo pristopili k F. S., da to upoštevajo, da ne bo nepotrebnih pisarij. — Za učit. F. S. Slavko Mrovlje — Črnomelj.

— f Vsem članom belokranjskega učit. P. F. S. Oni tov.ice, ki žele obnoviti članstvo v naši P. F. S., prosim, da mi pošljejo stare članske izkaznice z zahtevanim zneskom! — Za učit. P. F. S. v Beli Krajini: Mrovlje.

Splošne vesti.

— Izprememba uradniškega zakona. Špeciialna komisija ministrstva prosvete je izdelala predloge za izpremembo uradniškega zakona po zahtevah uradnikov prosvetne stroke.

— Reaktiviranje učiteljev. Ministrstvo prosvete je sestavilo spisek vseh po starem zakonu upokojenih učiteljev radi reaktiviranja nekaterih. — To vest je sprejeti s precejšnjo rezervno izvzemši partizanskih ozirov.

— Upokojitve učiteljev in učiteljic s 35 službenimi leti po mestih in po strankarski potrebi je pričelo sedaj izvajati ministrstvo prosvete. Razume se, da šolska oblast lahko sili vse učitelje s 35 službenimi leti za upokojitve, ne more jih pa prisiliti, da vložijo prošnjo za upokojitve — če tega sami nečejo. To je proti zakonitim predpisi.

— Šolski voditelji neobhodno potrebujejo zbirko naredb če hočejo točno uradovati. Prvkar je izšel IV. zvezek teh naredb, ki jih je zbral okrajni šol. nadz. Fink. Naredbe so prav spretno urejene in je pridejan praktičen indeks, po katerem vsak voditelj hitro najde zadevo, v kateri bi se rad informiral. V zbirki so vsi odloki viš. šol. sveta, prosvetnega oddelka in ministrstva prosvete od prevrata do 30. junija 1924. Zbirka ima tudi vse dopolnilne odredbe, ki spadajo in so bile izdane k uradniškemu zakonu. Zbirka se naroča v Učiteljski knjigarni v Ljubljani in stane 1 Din in IV. zvezek 14 Din. III. zvezek 15 Din in IV. zvezek 28 Din. Opozorjamo upravitelje osnovnih in meščanskih šol, da si zbirko nabavi.

— Tolminsko učiteljsko se preseli? Tržaški fašistovski dnevnik »Popolo di Trieste« poroča, da namerava rimska vlada prenesti slovensko učiteljsko iz Tolmina v Gradiško. Zavod pa ostane v tekočem šolskem letu še na dosedanjem mestu.

— Na mnoga vprašanja sporočamo tem potom, da pobira prispevke za »Rezervni sklad« glavni blagajnik Pov. UJU; blagajništvo Učiteljskega konvikta pa je oddal odbor za pok. Jakobom Dimnikom do prihodnjega občnega zbora našemu vrlenu odličnemu tovarišu Alojziju Keclju, načelniku Učiteljske hranilnice in posojilnice v Ljubljani (Frančiškanska ulica 6), na katerega lahko vsi naslavljajo prispevke.

— Učiteljske glasbe in petja opozarjamo na »Osnovne pojme iz glasbene teorije« za učiteljska, glasbene šole in sorodne zavode, ki jih je spisal Adolf Gröbming, učitelj glasbe. Knjiga je izšla v Učiteljski tiskarni in stane trdo vezana 46 Din. — V isti založbi je izšla tudi »Pevska šola združena s teorijo« za konservatorije, učiteljska, srednje, meščanske, osnovne šole in zборе. Knjigo je sestavila Ivanka Negro - Hrastova in jo je uredil Ferdo Juvanec ter stane trdo vezana 68 Din. Knjigo je odobril oddetek za prosveto. Glasbene učitelje opozarjamo na ti dve novi knjigi, da jih vpletjejo v svoje šole.

— Popolnoma razprodan je letošnji »Ročni katalog«, kar naj vzamejo na znanje vsi naročniki, katerim Kataloga nismo mogli poslati.

— Popravek. Kakor smo razvideli iz naših članskih seznamov je tov. Angela Rott članica UJU in v toliko popravljammo članek v zadnji številki »Učit. Tovariša«, ki smo ga ponatisnili iz »Tabora«.

— Za Ganglov kamen je daroval ob priliki zborovanja učiteljskega društva za kočevski okraj šolski upravitelj France Štefančič 1 državno obveznico 100 Din v spomin tov. ravnatelja Jak. Dimnika.

— Blagajnik »Slovenske šolske Matice« naproša vse one Matične poverjenike, ki še niso vposlali doplačila 10 Din od člana za lansko leto, da čimprej to store, da zamore blagajnik spraviti v red račune za leto 1923.

— Poročil se je tov. Belin Franc, učitelj-upravitelj v Nevljah z gospodično Minko Magister. Čestitamo!

— Zakon o avtorskem pravu. V umetnostnem odeljenju prosvetnega ministrstva so izdelane priprave za načrt zakona o avtorskem pravu. Zakon se predloži Narodni skupščini.

— »Zorica«, ilustrovane dečje novine izlaze u Beogradu jedan put mesečno. »Zorica« se štampa cirilicom ali u svakom broju donosi po jednu stvar la-

tinicom. »Zorica« ima uvek po nekoliko slika. Štampa se na tabaku od 16 strana. »Zorica« izlazi u izdanju UJU — Poverništvo Beograd, a urednik joj je G. Milan V. Popović. Godišnja cena Din 10. Godina »Zorice« počinje 1. septembra i svršava se 30. juna (jula in avgusta ne izlazi). Novi pretplatnici mogu dobiti i već izašle brojeve 1. i 2. Pretplata se šalje: Uredništvu »Zorice« (Učiteljski dom) Beograd. Rukopisi se šalju: Uredniku »Zorice« Beograd (Dobračina 18).

— Poziv vsem članom Ljubljanskega učiteljskega društva! Društveni odbor vlijudno poziva vse one člane, ki dolgujejo na zaostali članarini za leto 1924., da jo nemudoma poravnajo, ker mora blagajnik urediti naše obveznosti napram glavni blagajni.

— Da ne bo nepotrebnega razburjenja opozarjamo »Slovenca« in vse one, ki jih razburjajo podatki, ki smo jih prinesli o krivičnem postopanju pri imenovanjih v mariborski oblasti, da je dotični članek ponatisnjen iz mariborskega »Tabora«, kar je v članku jasno označeno in se je čudimo, da se razburjajo vsi le nad ponatiskom v »Tovarišu«, ne omenjajo pa prvega vira.

— Podpisani šolski vodstvi se tem potom najprisrčneje zahvaljujeta Ciril-Methodovi družbi za velikodušen dar. Ker tukajšnji starši nečejo kupovati učencem slovenskih knjig, je Ciril-Methodova družba pripomogla s svojim darilom, da se bodo otroci potom darovanih knjig mogli učiti slovensčine. Želeti bi bilo, da bi tudi drugi faktorji podpirali v tem smislu obmejne šole na severni meji. — Šolsko vodstvo Apače. Janko Žel. šolski vodja. — Šolsko vodstvo Mietsdorf. Rado Resman, šol. vodja.

— Krajni šolski svet in šolsko vodstvo v Apačah se najsrčneje zahvaljujeta gospodu komercialnemu svetniku Juliju Meinlu za velikodušno nabavo učil za tukajšnja šola v znesku 4000 Din. Tudi za prepustitev krasnega vrta v šolske namene ter za podporo pri raznih popravilih na šolskem poslopju bodi izrečena edinemu dobrotniku šole iskrena hvala! — Ivan Sedonja, načelnik. Janko Žel, šolski vodja.

— Zbirka računskih nalog ali obširna računica? Šolske knjige so dandanes posebno drage in mnogi starši jih prav težko kupujejo. Pri računstvu pa ni samo draginja merodajna, ampak tudi ozir na pedagogiko, kajti boljši učenci ne potrebujejo metodičnih navodil, slabiji jih pa ne razumejo. Tu je merodajen učiteljev pouk. Ta pač potrebuje za pripravo obširno računico, učencem pa zadostuje zbirka nalog iz vsakdanjega življenja. — V Nemčiji je to že davno v veljavi, drže se Diesterwegovega nauka: »Živa beseda učiteljeva največja pomore učencu k razumu.« — Zbirko nalog pa potrebujejo učenci tudi za domače vaje, ker z narekovanjem se izgubi preveč časa. Zelo isto velja pri geometrijskem pouku. Tudi tukaj je zbirka nalog bolj potrebna kakor obširna knjiga. — a.

— Učiteljstvu. Založil sem igri »Oporka kralja Matjaža« in »Gospod in sv. Peter«. Obe se nahajata v enem zvezku, ki je po velikosti, obliki, papirju in tisku enak »Zvončku«. Obračam se do šolskih vodstev, posebno pa še do onih tovarišev in tovarišic, ki poučujejo višje razrede, s prošnjo, da mi pomagajo pri razprodaji. Uverjen sem, da mi na vsaki šoli eden izmed učiteljstva stori sledečo uslugo: Vzame doposlane zvezke, gre z njimi v višji razred in pove: »Otroci, v tem zvezku se nahajata dve gledališki igri, ki vas bodo gotovo zanimali. Zvezek stane Din 3.50; kdo ga želi kupiti?« Obe igri sta vseleže značaja, prva patriotične tendence. — Ako bi katera šola nameravala igri uprizoriti, sme to brez obveznosti, in drage volje ustrezem, ako bi trebalo, s pojasnili glede odra, igralcev, uprizoritve itd. — Oskar Zolnir, šolski upravitelj v Cirkovcah pri Prager-skem.

— Pedagoško-didaktički krožek v Mariboru. Cenjene članice in člani prosim, naj blagovolijo pravočasno vračati izposojene knjige, ker mi s tem prihranijo mnogo nepotrebnega dela z opomini. Pa tudi obzirnost napram drugim tovarišem zahteva malo več točnosti, da ne bodo mesece in mesece čakali na kakšne aktualne knjige, med tem ko leže iste pri nekaterih brez koristi po pol leta in še celo dalj časa. Opozorjam obenem na tozadevni sklep letošnjega občnega zbora, da ne bo ostal na papirju. Knjižnica je odprta vsak četrtek od 16. do pol 18. Kdor ne utegne priti v tem času, more oddati knjige šolskemu slugi dekliške meščanske šole v Cankarjevi ulici, kateremu

Ferijalni Savez učiteljstva.

— f Vsem učiteljskim P. F. S. in članom F. S. Na kongresu v Skoplju je bilo sprejeto: 1. Člane delimo v stare in nove. Stari so oni, ki so se vpisali ali obnovili članstvo v prejšnjem šolskem letu. Novi člani se vpisujejo samo med šolskim letom. 2. Stari člani so dolžni, da obnove članstvo najdalje do 31. decembra; vpisnine ne plačajo, ampak samo prispevek Centrali 15 Din. 3. Stari člani, ki premene kraj, so dolžni, da pri vstopu v drugo P. F. S. predložijo člansko izkaznico. Stari člani, ki ne ob-